

DIAMOND COLLEGE OF COMMERCE & SCIENCE JAFAR NAGAR, NAGPUR

Managed by
DIAMOND CHARITABLE & EDUCATIONAL TRUST
JAFAR NAGAR, NAGPUR - 440013

PRESIDENT'S MESSAGE

Diamond College of Commerce and Science, Jafar Nagar, Nagpur was established in the year 2008 to promote higher education amongst down trodden and Minority Community of Vidarbha. The College is situated in Minority concentrated area of Nagpur. The college provides higher education in Science and Commerce with modern technology of learning. The college in sponsorship with Depart of Science and Technology Govt. of India organized Inspired Internship Science Camp from Jan 11 to

16. The college is helping the students to become Scientist and Chartered Accountants through its professional programs.

The Annual Magazine "UDAAN" is an informative magazine giving information of Science Commerce and Social issues through articles in English, Hindi and Marathi by Professors and students of Diamond College of Commerce and Science.

I express my good wishes to the magazine with warms regards.

Mr. Zafar Ahmed Khan President

SECRETARY'S MESSAGE

Diamond College of Commerce and Science, Jafar Nagar, Nagpur is only Minority Institution of Nagpur which impart education in Science and Commerce with modern and renovated technique of teaching. The College is managed by Diamond Charitable and Educational Trust through its well educated and experience trustees. The College provide latest information there with Wi-Fi computer lab and voluminous Library. The college is organizing Seminars, Synopses, Lecturers, Industrial Tours, Cultural and Sports activities. The college organized Science tour at Raman Science Centre Nagar where students had first hard knowledge of science and technology.

The Annual Magazine "UDAAN" gives knowledge regarding curriculum and co-curriculum activities of College. The article of magazine threw light on cultural, Economic and Social images of minority and economically backward community.

I express my best wishes for the issues of magazine for UDAAN. With warms regards,

Mr. Fazle Mobin Siddiqui Secretary

Distributed face mask and hand sanitizer to migrant workers sheltered in NMC School, Sadar, Nagpur.

Presenting Face Mask and Hand Sanitizer to Mr. Ravindra Thakre, IAS, District Magistrate Nagpur

Presenting Face Mask and Hand Sanitizer to Dr. S N Patve, Education Officer Nagpur

Presenting Face Mask and Hand Sanitizer to Police Inspector, Gittikhadan

Mask and Sanitizer Distribution Vaccination Camp

FREE COVID-19 VACCINATION CAMP

BOARD OF TRUSTEES

1. Mr. Zafar Ahmed Khan President, Educationist

2. Mr. Fazle Mobin Siddiqui Secretary, Educationist

3. Mrs. Fasahat Tazeen Trustee, Educationist

4. Dr. Rafat Khan Trustee, Doctor

5. Mr. Fazle Moin Siddiqui Trustee, Engineer

6. Mrs. Farida Khan Trustee, Educationist

LOCAL MANAGEMENT COMMITTEE

1. Mr. Zafar Ahmed Khan President, Educationist

2. Mr. Fazle Mobin Siddiqui Secretary, Educationist

3. Dr. Rafat Khan Trustee/ Member

4. Mr. Fazle Moin Siddiqui Trustee/ Member

5. Mrs Samiha Baig Officiating Principal

6. Dr Shazia Waheed Lecturer/ Member

7. Miss Aafreen Nazhat Lecturer/ Member

8. Mr. Shahabuddin Choudhary Account Consultant/ Nt Member

MAGAZINE COMMITTEE

1. Mr Zafar Ahmed Khan Chief Editor

2. Mr. Fazle Mobin Siddiqui Editor

3. Ms. Sabiha Sheikh Sub Editor(English)

4. Mrs Farhanaz Sheikh Sub Editor(Hindi)

5. Mrs Raziya Deshmukh Sub Editor(Marathi)

6. Mrs. Heena Sheikh Composer

7. Mrs. Samiha Baig Composer

8. Mrs. Uzma Tazeen Composer

9. Ms. Sara Nighat Composer

Anemia Free India

Focuusing on 12 gm Haemoglobin for Children, Girls & Women

ain

Is the NEED of TODAY

ANEMIA IN SCHOOL & COLLEGE STUDENTS

Anemia is a common problem in children. A child who has anemia does not have enough red blood cells or hemoglobin. Hemoglobin is a type of protein that allows red blood cells to carry oxygen to other cells in the body. The prevalence of anaemia among adolescent women in India increased from 54.2% to 58.9%.

Iron deficiency anemia. This is not enough iron in the blood. Iron is needed to form hemoglobin. This is the most common cause of anemia.

- **Megaloblastic anemia.** This is when red blood cells are too large from a lack of folic acid or vitamin B-12. One type of megaloblastic anemia is pernicious anemia. In this type, there is a problem absorbing vitamin B-12, important to making red blood cells.
- **Hemolytic anemia.** This is when red blood cells are destroyed. There are many different causes, such as serious infections or certain medicines.
- Sickle cell anemia. This is a type of hemoglobinopathy, an inherited type of anemia with abnormally-shaped red blood cells.
- Cooley's anemia (thalassemia). This is another inherited type of anemia with abnormal red blood cells.
- Aplastic anemia. This is failure of the bone marrow to make blood cells.

What is anaemia?

Anaemia happens when the number of red blood cells or the haemoglobin concentration within them is lower than normal.

ANAEMIA: its prevalence across age and gender group has increased.

Aneamia has increased by 2-9% among children,

Pregnant women and men

according to data shared in the National Family health survey 5 (NFHS-5) released November 24, 2021

What causes anemia in a child?

In <u>rural India</u>, 68.3% children are Anaemic, while the <u>urban India</u> its stands at 64.2% according to NFHS-5

Anemia has 3 main causes:

- Loss of red blood cells
- Inability to make enough red blood cells
- Destruction of red blood cells
   Decreased red blood cells or hemoglobin levels may be due to:
- Inherited red blood cell defects
- Infections
- Some diseases
- Certain medicines
- Lack of some vitamins or minerals in the diet.

Which children are at risk for anemia?

- Risk factors for anemia include:
- Premature or low birth weight
- Living in poverty or immigrating from developing country
- Early use of cow's milk
- Diet low in iron, or some vitamins or minerals
- Surgery or accident with blood loss
- Long-term illnesses, such as infections, or kidney or liver disease
- Family history of an inherited type of anemia, such as sickle cell anemia

What are the symptoms of anemia in a child?

Most symptoms of anemia are due to the lack of oxygen in the cells. Many of the symptoms do not occur with mild anemia.

The Second highest increase is recorded in adolescent girls between the ages of 15 and 19th

up from 54% in 2015 -2016 to 59% in 2019-2021.
Here too, more young women in rural areas (60.1 %) are Aneamic as compared to urban areas (56.5%)

These are the most common symptoms:

- Increased heart rate
- Breathlessness, or trouble catching a breath
- Lack of energy, or tiring easily
- Dizziness, or vertigo, especially when standing
- Headache
- Irritability
- Irregular menstrual cycles
- Absent or delayed menstruation
- Sore or swollen tongue
- Jaundice, or yellowing of skin, eyes, and mouth
- Enlarged spleen or liver
- Slow or delayed growth and development

All Women between the ages of 15 and 49 years reported a four % increase in incidence of Anaemia , up from 53.1% in 2015 to 2016 to 57 % in 2019 - 2021

Poor wound and tissue healing

The symptoms of anemia may look like other blood problems or health conditions. Anemia is often a symptom of another disease.

Classification	Normal	Mild	Moderate	Severe
Men	13g/dL & more	12 – 12.9 g/dL	9 – 11.9 g/dL	< 9g/dL
Women (Not pregnant)	12g/dL & more	10 – 11.9 g/dL	7 – 9.9 g/dL	< 7g/dL
Pregnant Women	11g/dL & more	10 – 10.9 g/dL	7 – 9.9 g/dL	< 7g/dL
Children	11g/dL & more	10 – 10.9 g/dL	7 – 9.9 g/dL	< 7g/dL

How is anemia diagnosed in a child?

Because anemia is common in children, doctors do routine screening for it. Plus, it often has no symptoms. Most anemia in children is diagnosed with these blood tests:

• **Hemoglobin and hematocrit.** This is often the first screening test for anemia in children. It measures the amount of hemoglobin and red blood cells in the blood.

- Complete blood count (CBC). A complete blood count checks the red and white blood cells, blood clotting cells (platelets), and sometimes, young red blood cells (reticulocytes). It includes hemoglobin and hematocrit and more details about the red blood cells.
- Peripheral smear. A small sample of blood is examined under a microscope to see if they look normal.

To get a blood sample, a healthcare provider will insert a needle into a vein, usually in the child's arm or hand. A tourniquet may be wrapped around the child's arm to help the healthcare provider find a vein. Blood is drawn up into a syringe or a test tube. In some cases, blood can be taken using a needle prick.

Blood tests may cause a little discomfort while the needle is inserted. It may cause some bruising or swelling. After the blood is removed, the healthcare provider will remove the tourniquet, put pressure on the area, and put on a bandage.

Depending on the results of the blood tests, your child may also have a bone marrow aspiration, biopsy, or both. This is done by taking a small amount of bone marrow fluid (aspiration) or solid bone marrow tissue (core biopsy). The fluid or tissue is examined for the number, size, and maturity of blood cells or abnormal cells.

How is anemia in a child treated?

Treatment will depend on your child's symptoms, age, and general health. It will also depend on how severe the condition is.

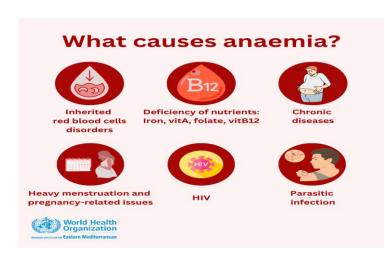
The treatment for anemia depends on the cause. Some types do not require treatment. Some types may require medicine, blood transfusions, surgery, or stem cell transplants. Your child's healthcare provider may refer you to a hematologist. This is a specialist in treating blood disorders. Treatment may include:

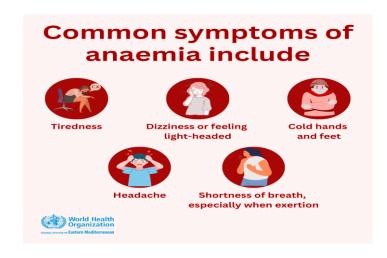
- Vitamin and mineral drops or pills
- Changing your child's diet
- Stopping a medicine that causes anemia
- Medicine
- Surgery to remove the spleen
- Blood transfusions
- Stem cell transplants

What are possible complications of anemia in a child?

The complications of anemia depend on what is causing it. Some types have few complications, but others have frequent and serious complications. Some anemias may cause:

- Problems with growth and development
- Joint pain and swelling
- Bone marrow failure
- Leukemia or other cancers

What can I do to prevent anemia in my child?

Some types of anemia are inherited and can't be prevented. Iron deficiency anemia, a common form of anemia, may be prevented by making sure your child gets enough iron in his or her diet. To do this:

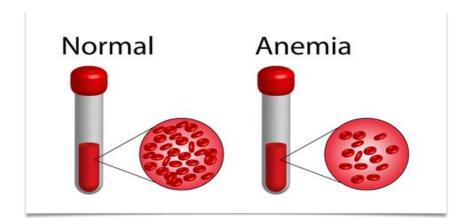
- **Breastfeed your baby if possible.** He or she will get enough iron from the breastmilk.
- Give formula with iron. If your child is on formula, use formula with added iron.
- **Don't give cow's milk until after age 1.** Cow's milk does not have enough iron. It should not be given to babies until after 1 year of age, when he or she is eating enough other food.
- **Feed your child iron-rich foods.** When your child eats solid foods, choose foods that are good sources of iron. These include iron-enriched grains and cereals, egg yolks, red meats, potatoes, tomatoes, and raisins.

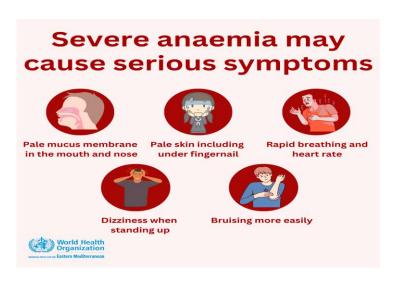
When should I call my child's healthcare provider?

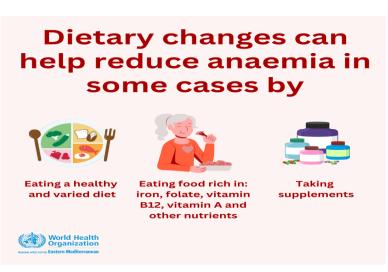
Call your child's healthcare provider if you notice that your child has any of the symptoms of anemia. And, if your child has not been checked for anemia, talk with the provider about your child's risk of getting it.

Key points about anemia in children

- Anemia is a low red blood cell count or a low hemoglobin level.
- There are many different causes of anemia.
- Children are usually screened for anemia. Often there are no symptoms.
- The treatment of anemia depends on what is causing it.

FAMILY DIET IN ISLAM

The Importance of Food and Correct Nutritional Habits:

Food is an essential prerequisite for life and as such the primary goal of eating and drinking is to enable the body to function normally. With food or the lack of it, the destinies of individuals are greatly influenced. We should "eat to live" and not live to eat." The holy PROPET Muhammad (s.a.w.s.) recommended even for pious man the quantity of food" which is just sufficient to keep his back-bone erect."

Nutrition is a matter of life-long eating habits which become set with age. Dietary patterns also vary from one person to another according to the difference of cultural and geographic environment. To ensure a proper supply of the essential nutrients, we must combine food sources of these nutrients in the right amounts. This results in a healthy and well-balance diet.

A Balanced Diet:

A balanced diet consists of food from the five basic food groups in the correct proportions. That is:

- Bread and cereal group- (bread, breakfast cereals, pasta, rice important nutrients CHO, vitamin B, dietary fiber)
- Fats and oils group –(margarine, oils, mayonnaise, salad dressing) important nutrients essential fatty acids, vitamin A, D, E)
- Meat and meat alternatives- (meat, chicken, fish eggs, legumes, including Soya- important
- nutrient protein, iron vitamin B)
- Milk and milk products –(Milk, Cheese, yoghurts important nutrients calcium, phosphorous, vitamins)
- Fruit and vegetables –(all types important nutrients include vitamin and minerals especially vitamin A and C and fiber)

Having food from the five basic food groups during the day ensures that the diet consists of varieties of nutrients.

Breakfast is the most important meal of the day. A great number of adults and children eat an inadequate breakfast or skip it altogether. A good breakfast should emphasize complex carbohydrate and should provide between 24-30% of the energy requirements recommended daily and vitamins, minerals and fiber. For example whole – wheat bread, low-fat spread, cheese/ tomato, yoghurt or mild with muesli, all bran flakes, sweatbox or cooked oats and fruit. Here the emphasis is on dietary fiber.

Sabil Baig (BBA)

EDUCATION

Education: (also called learning teaching as schooling) in the general sense is any effect or experience that has a formative effect or experience that has a formative erect on the mind character and physical ability of an individual. In its technical sense, education is the process by which society deliberately transmits its accumulated knowledge, skills and values from one generation to another.

Etymologically, the word education is derived from the Latin education (a breeding a bringing up, a rearing) from educo ("I educate, I train") which is related to the homonym educo ('I lead forth, I take out, I raise up, I erect') from e (From, out of") and educo ('I lead, I conduct")

Teachers in educational institutions direct the education of students and might draw on many subject, including reading, writing, mathematics, science and history. This process is sometimes called schooling when referring to the education of teaching only a certain subject, usually as professors at institutions of higher learning.

There is also education in fields for those who want specific vocational skills, such those required to be a pilot. In addition there is another way of education possible at the informal level, such as in museums and libraries, with the internet and in life experience. Many non-traditional education options are now available and continue to evolve. One of the most substantial uses in education is the uses in education is the use of technology. Classrooms of the 21st century contain interactive white boards, tablets, mp3 players, laptops etc, teacher are encouraged to embed these technological devices in the curriculum in order to enhance students learning and meet the needs of various type of learners.

A right to education has been created and recognized by some jurisdiction: since 1952, article 2 of the First protocol to the European convention on Human Rights obliges all signatory parties to guarantee the right to education.

Mrs. Nadira Ahmed (Asst. Lecturer)

MEDICINAL USE OF GINGER

In Burma ginger and a local sweetener made from palm tree, juice are boiled together and taken to prevent the flu. In China ginger is crushed and mixed with mango tree sap to make trangawisi juice which is considered a panacea.

In India ginger is applied as a paste to the foreheads to relieve headache and consumed when suffering from a common cold. Ginger with lemon and black salt.

In Indonesia ginger (Jahe in Indonesian) is used as herbal preparation to reduce fatigue reducing winds in the blood, prevent and cure rheumatism and control poor dietary habits. In the Philippines a traditional health drink called salabat is made for breakfast by boiling chopped ginger and adding sugar is considered good for a sore throat.

In the United States ginger is to prevent motion and morning sickness. It is recognized as safe by the food and during administration and is sold as an unregulated dietary supplement.

In Peru ginger is sliced in hot water as infusion for stomachache.

Fatema Tuz Zohra (BBA)

SPEAK WITH PAUSE

Always speak clearly and with pause. Don't swallow your words or go soft at the end of sentences. Get your best friend or a family member to sit across the room form you while practicing. Can you be heard? Area you enunciating the words clearly?

Speak in short sentences.... We often lose ourselves in long winding sentences. Speaking in shorten sentences

also lessons the chances of you speaking incorrect.

Your start is important. You could begin with a short joke but don't overdo it. Never make personal insult our use abusive language.

Don't speak in the same tone. Your speech should resemble a speeding train. Sometimes you need to go slow and sometimes you need to pick up speed to stress on a particular point. You sometimes need to drop your voice to a whisper and sometimes be forceful.

The main point always be positive and think positively. Imagine yourself walking smartly onto the stage as the audience applause. Imagine yourself speaking with clarity, conviction and enthusiasm, when you visualize yourself as successful, you will be successful.

For all these you first need to build up your trust and lose your fear and this comes only with practice....

Muhammad Rizwan Mirza (BBA)

The Essence of Womanhood

Women like a petals of flower soft and sweet Women like a rock steady and true Women like a tranquil oasis in everyone's life Outstretched with elegance and grace

Women in the form of many Be it a mother, be it a wife, be it a friend Be it to out of our imagination As a gift of GOD creation

Women a piece of joyous ray Brightening lives come what may Women life like mountain pass With many challenges and obstacles to scale

Value the women who stand for all Her presence make humanity stand tall Keep her close and never depart So respect and love her with all your heart

Dr Uzma Tasneem Shaikh [Asst. Lecturer]

IMPORTANCE OF EDUCATION

Education is most important for our life. It is very important for not only boys but also for girls. If we have education we will always succeed in our live. It is rightly said that if a women is educated, a whole family is educated. She gives educating to other members of the family. In this way education spreads to all of them by women. Without education we get nothing.

Education is most important for each and every person who wants to become doctor, engineer, advocate etc. because of education, we can think something better to make our future brighter, it is more beneficial and very helpful for us.

Because of education, we can learn how to respect our elders, parents, teachers, if we don't have education we don't know respect and we remain illiterate.

Education brings all round development of our personality. Education changes our outlook and attitude, our behavior and manners are shaped by education. Because of education our thoughts and action become mature civilized and cultured. We are like a rough diamond and education makes us shining gems.

Because of education great people respect us. If we don't have education we feel ashamed of our self and outer people do not understand us.

During education we face too many problems. Even then we should not loose courage and ultimately we succeed. In our life we should always try because "where there is a will, there is a way." Education teachers us that in our life we should always be full of aim and ambitions, because a life without aim is like a letter without address. If we have aim we will succeed. Because it is our passion for doing something. If we have education we will always shine in the world. Without education we never bloom in our life. If we thoroughly understand the meaning of education, it looks like heaven, beautiful and very important.

We should consider education as our best friend because it helps us in solving our problem. When in our life, if we happen to face any problems and nobody is ready to help us then it is the education which provides helping hand to us.

Today we have education tomorrow we can give it to others. Education is beautiful as our mother. I say that we should achieve education. It is an advice not only for me but also for all people who want to do something in their life.

Alina Ahamar Khan (B.COM CA)

THAT'S WHY EDUCATION MATTERS

Education and qualification are two different terms. Qualification means obtaining degrees/ certificate by passing certain exams but education is a wider concept. It not only deals with obtaining certificates, but it assists one to become well balanced and accomplished person.

Education teaches good manners antiquates and helps one to become a good human being. An educated person can distinguish between good and bad in a real sense. He can easily escape from ethical dilemma with the help of value education.

Education is an important medium to enhance ones thinking capacity. Thinking in a correct direction can help one overcome several problems.

A proper primary education in young age plays a huge role in one's entire life. The useful directives given by parents to children in Indian context which is termed as "Sanskar" puts a great life-long impact. Education is such kind of toxic to boost up a person in any situation at every stage of life in any kind of a field whether in jobs, business, entrepreneurship and everywhere.

One can easily survive in a critical situation with the help of good value education, this helps one to discriminate as what's moral, what is immoral, what is ethical and what is unethical, education makes one humble, modest and straight forward.

To conclude, education not only deals with gaining knowledge but it also assists one to become great human beings in a real sense. That is why education does matter.

ACROSTIC

Great man for people of India	Happiest People
A man who conquered British by peace	On the earth
No one can take his place, as he is.	Made of Love to
D ear to all Indians.	Enjoy living together with you
H e was like God for Blacks.	
India is proud of him.	B orrow me
Jail was his second home.	Or buy me
I am proud to say he was an Indian.	Or steel me, but
	Keen me always

Alfiya Fatema Sheikh (B.COM CA)

ARE U GENIOUS TRY THIS

- 1. Remove a letter from me and fill it n your pen?
- 2. Remove any two letters from me, you can find me anywhere?
- **3.** Remove any 4 letters from me and write a,b,c,d on it?
- 4. When I cry, I become small, who I am?

Ans: 1. Sink 2. Chair 3. Translate 4.

Candle Om Ambika Choube (BBA)

CHILDHOOD BEST DAYS OF LIFE

As a baby I didn't what life was but now when I play back and pause.

I realize, a simple chocolate brought happiness. A small fall could bring tears! And that's when mom said," baby! Rise each time you fall," But at that time it could not get into my silly mind at all.

In want of a toy, I could do wonders and anyhow convince Mammal Many times I created blunders and to profit myself Cooked up a story and Mom called me. "The Queen" of drama.

I left my fingerprints on furniture and on wall and now it makes me recall...

How my tiny hands looked after all I lived a tension free life but I wanted to grow up very fast And now I feel why didn't those days last, now when I think of a past. I feel that it's truly said," skinned knees were easier to six than a broken heart,"

Mr. Mohd. Kashif Asim Saleem (B.COM CA)

SEVEN SOCIAL SINS

- 1. Pleasure without conscience
- 2. Science without humanity
- 3. Worship without sacrifice
- **4.** Wealth without work
- 5. Politics without principle
- **6.** Commerce without morality
- 7. Education without character

Tuba Akhter Khan (BBA

INDIAN GREAT WOMEN

- India's first women President
   Mrs Pratibhatai Patil
- 2. India's first women Chief Minister
  Mrs Sucheta Kriplani
- **3.** India's first women educated lady

  Mrs Ramabai Ranade
- **4.** India's first women teacher

  Mrs Savitribai Phule
- **5.** India's first women Sarpanch

  Mrs Laxminai Satar
- **6.** India's first women Governor

  Mrs Sarojini Naidu
- 7. India's first women Doctor

  Mrs Anandibai Joshi
- **8.** India's first women Advocate K.C.B Muthaiyya
- **9.** India's first women Advocate Jasbir Kaur
- **10.** India's first women Advocate Kalpana Chawla
- **11.** India's first women Advocate Sania Mirza
- **12.** India's first women Advocate Fatema Bibi

Mohd. Taha Siddiqui (B.COM CA)

THURSDAY

Kishansingh was a wealthy man and educated too, but he nursed a superstition. He had an impression that to spend money on Thursday was to incur the worth of Lakshmi, the goddess of wealth. It was on a Thursday that he fell ill. Shashtri the physical from the town, but can I spend any money on a Thursday? Asked Kishansingh who asked you to fall ill on a Thursday said the Physician with some irritation. "Look here" he said again "goddess Lakshmi has given you wealth for your welfare, not for your misfortunes. It is an insult to her to go without treatment in her name do as you please, but give me my fees a once!" Kisansingh saw that he had to pay the physician after all, even though it was a Thursday why not then spend money for the medicine? He sent for the medicine and was cured of his illness.

Mr. Noman Alim Sheikh (B.COM CA)

WHAT IS LIFE

If you "quit"

Life is a journey of miles and miles
Which you have to face with lots of smiles
Because you have no other choice!
Only the thing you can do is to follow
Your conscience ....your inner voice
In life there are many ups and downs
On day you smile,
The other day to frown
But you have to be patient
To sail in the sea of happiness
And not to drown!
Life is a race ....and you are runner.
It makes you run and run.
In this race of hardship
You have to find some fun!

You'll be called 'looser'
So face it, enjoy it and
Be called the winner,
Life is a challenge!
Which you have to accept
As there is no other way left
You may meet love, you may meet hate
But you are the director of your own fate
Though you are not the decider of your
"End"
But your destiny is in your hand
Make your life as beautiful as you can.
So that God will say,

'I am proud that I created man!!

Zoiba Sayyad (BBA)

ISLAMIC PERSPECTIVE ON THE DIET

Islam enjoins us to have balanced diet in order to have a variety of nutrients. When we look at verses from the Holy Quran, the recommended foods indicate nutrient density. It states:

"O you people! Eat of what is on earth lawful and good" (2.168)

"So eat of (meats), on which Allah's name hath been pronounced if ye have faith in his signs." (6.118)

"The game of the sea and its food are permitted to you."(5.99)

"Pure milk, easy and agreeable to swallow for those who drink." (16.66)

"He it is who produceth gardens with trellises and without and dates and tilth with produce of all kinds and olives and pomegranate, similar and different eat of their fruit in season." (16.141)

These recommended foods mentioned in the Holy Quran, will certainly fulfil daily protein, carbohydrates, fat and vitamins requirements.

Ms Sania Sayed (BBA)

IMPORTANCE OF LEARNING ENGLISH

Language is our major means of communication; it is how we share our thoughts with others. A language's secondary purpose is to convey someone's sentiments, emotions, or attitudes. English is one such language in the world that satisfies both the above purposes. English has been regarded as the first global Lingua Franca. It has become part and parcel of almost every existing field. We use it as the international language to communicate in many fields ranging from business to entertainment.

Many countries teach and encourage youngsters to acquire English as a second language. Even in nations where English is not an official language, many science and engineering curriculum are written in English.

English abilities will most certainly aid you in any business endeavours you choose to pursue. Many large corporations will only hire professional employees after determining whether or not they speak good English. Given the language's prominence, English language classes will be advantageous to you if you want to work for a multinational organization and will teach you the communication skills needed to network with professionals in your area or enhance your career.

The English Language opens an ocean of career opportunities to those who speak this language anywhere in the world. Similarly, it has turned into an inevitable requirement for various fields and professions like medicine, computing and more.

In the fast-evolving world, it is essential to have a common language that we can understand to make the best use of the data and information available. As a result, the English Language has become a storehouse of various knowledge ranging from social to political fields.

STUDENTS AND DISCIPLINE

In the olden days the relationship between a teacher and a student was very ideal. The student had implicit faith in his teacher. The teacher showed great dedication. No wonder there were no problems of indiscipline.

After the country became independent in 1947, education was a priority and innumerable educational institutions were started. Students from different backgrounds started attending schools and colleges and the questions of discipline became a pertinent one.

We find that many college students resort to ragging. Unfortunate students are victimized. Some students leave colleges or even commit to suicide. Instances of hooliganism are on the rise.

Eve-teasing is becoming a common thing. We hear about instances where teachers and professors are beaten up. All this is undesirable. Right from the primary school, efforts must be taken to see that students are taught how to behave with the teachers and the fellow students. The students should be taught that self-discipline is the best discipline.

The deteriorating social atmosphere is responsible for the indiscipline among students. The political leaders, parents and even teachers do not always set a good examples. Scenes of violence in the films have a very adverse effect on students. The television which is supposed to be an instrument of enlightening is becoming a menace.

It will eb realized that the problem of indiscipline amongst students is a complex one Good discipline will be possible and indiscipline will be discouraged, if everyone whether at home or school or college, makes a continuous effort to highlight the plus points of discipline. If a concerted effort is made to eradicate indiscipline good discipline will be a common thing everywhere.

Mrs. Shabana Pathan (Asst. Lecturer)

LIST OF BHARAT RATNA AWARDEES

Sr No	Name	Birth/Death	Year when awarded	Notes	Indian State or Country
1	Sarvepalli Radhakrishna	1888-1972	1954	Second President, First Vice President of India Philosopher	Tamil Nadu
2	Chakravarti Rajagopalachari	1878-1972	1954	Last Governor General, Freedom Fighter	Tamil Nadu
3	C V Raman	1888-1970	1954	Nobel Prize winning Physicist	Tamil Nadu
4	Bhagwan Das	1869-1958	1955	Philosopher Freedom Fighter	Uttar Pradesh
5	Sir Mokshagundam Visvesvaraya	1861-1962	1955	Civil Engineer	Karnataka
6	Jaawaharlal Nehru	1889-1964	1955	First Prime Minister of India, Freedom Fighter author	Uttar Pradesh
7	Govind Ballabh Panth	1887-1961	1957	Freedom Fighter, Home Minister	Uttar Pradesh
8	Dhondo Keshav Karve	1858-1962	1958	Educationist, Social Reformer	Maharashtra
9	B.C. Roy	1882-1962	1961	Physician, Politician	West Bengal
10	Purushottam Tandan	1882-1962	1961	Freedom Fighter, Educationist	Uttar Pradesh
11	Rajendra Prasad	1884-1963	1962	First President of India, Freedom Fighter, Jurist	Bihar
12	Zakir Hussain	1897-1969	1963	Former President of India, Scholar	Andhra Pradesh
13	Pandurang Vaman Kane	1880-1972	1963	Ideologist and Sanskrit	Maharashtra
14	Lal Bahadur Shashtri	1904-1996	1966	Posthumous, Second Minister of India, Freedom Fighter	Uttar Pradesh
15	Indira Gandhi	1917-1984	1971	Former Prime Minister	Uttar Pradesh
16	V.V.Giri	1894-1980	1975	Former President, Trade Unionist of India	Andhra Pradesh
17	K.Kamaraj	1903-1975	1976	Posthumous Freedom Fighter, Chief Minister Tamil Nadu	Tamil Nadu
18	Agnes Gonxha Bojaxhiu (Mother Teresa)	1910-1997	1980	Naturalized Indian Citizen, Nobel Laureate(Peace 1979)	West Bengal

				<u> </u>	
19	Acharya Vinoba Bhave	1895-1982	1983	Posthumous Social Reformer, Freedom Fighter	Maharashtra
20	Khan Abdul Gaffar Khan	1890-1988	1987	First Non-Citizen, Freedom Fighter	Pakistan
21	M.G Ramachandran	1917-1987	1988	Posthumous, Chief Minister, Tamil Nadu, Actor	Tamil Nadu
22	B.R Ambedkar	1891-1956	1990	Posthumous, Architect of Indian Constitution Leader of Buddhist people of India	Maharashtra
23	Nelson Mandela	b.1918	1990	Second non-citizen and first non-Indian leader of Anti	South Africa
24	Rajiv Gandhi	1944-1991	1991	Posthumous, Former Prime Minister of India	New Delhi
25	Sardar Bahllabhbhai Patel	1875-1950	1991	Posthumous Freedom Fighter, First Education Minister of India	West Bengal
26	Morarji Desai	1896-1995	1991	Posthumous Former Prime Minister of India	Gujarat
27	Maulana Abdul Kalam Azad	1888-1958	1992	Posthumous, Freedom Fighter, First Education Minister of India	West Bengal
28	J.R.D Tata	1904-1993	1992	Industrialist & Philanthropist	Maharashtra
29	Satyajit Ray	1922-1992	1992	Legendary Indian Film Director	West Bengal
30	APJ Abdul Kalam	b.1931	1997	Former President of India, Scientist	Tamil Nadu
31	Gulzarilal Nanda	1898-1998	1997	Freedom Fighter, Former Prime Minister of India	Punjab
32	Aruna Asaf Ali	1908-1996	1997	Posthumous, Freedom Fighter	West Bengal
33	M.S Subbulakshmi	1916-2004	1998	Classical Singer	Tamil Nadu
34	Chidambaram Subramaniam	1910-2000	1998	Freedom Fighter Minister of Agriculture(Father of Green Revolution)	Tamil Nadu

35	Jayprakash Narayan	1902-1979	1998	Posthumous, Freedom Fighter Social Reformer	Uttar Pradesh
36	Ravi Shankar	b.1920	1999	Classical Sitar player	West Bengal
37	Amartya Sen	b. 1933	1999	Nobel Laureate(Economist 1998) Economist	West Bengal
38	Gopinath Bordolol	1890-1950	1999	Posthumous Freedom Fighter	Assam
39	Lata Mangeshkar	b.1929	2001	Play back singer	Maharashtra
40.	Ustad Bismillah Khan	1916-2006	2001	Classical Shahnai Maestro	Uttar Pradesh

माँ से प्रेम

अंबर की ये ऊंचाई,

धरती की ये गहराई,

तेरे मन में है समाई,

माई...

मेरा मन अमृत का प्याला,

यही काबा यही शिवाला,

तेरी ममता पावन दाई,

माई...

जी चाहें क्यं तेरे साथ रहू,

मैं बन के तेरी हमजयली,

तेरे हाथ न आऊं, छुप जाऊ,

युं खेलूं आँख मिचोली,

सब दुःख, सुख मे ढल जाए,

तेरी बाहें जो मिल जाए,

मिल जाए मुझे खुदाई,

माई...

संसार कताने बाने से,

घबराता हैं मन मेरा,

इन झुठे ररश्त-नातयं में,

बस प्यार है सच्चा तेरा

बचपन की प्यास बुझादें,

अपने हाथयं से खखलादें,

पल्यं से बंधी शमठाई

माई...

Mr. Owais Raza Sheikh

(B.COM CA)

दयालू राजू

गरमी का मौसम था। ध प तेज थी। राज अपने शवद्यालय से पढ कर लौट रहा था। उसने एक ब ढे कय देखा। ब ढा सडक केशकनारे बैठा था। वह बहुत कमजयर था।

ब ढे ने राज कय द्विरे से बुलाया। वह जयर से बयल नहीं पा रहा ब ढे ने धीरे से था। राज बुढे के पास आया।

कहा, "बेटा! मैं बहुत भ खा हूँ। तीन शदन से कु छ नहीं खाया। मुझे बुखार भी है। थयडा पानी कहीं से ला कर शपला दय।" राज दयालु था। उसे बढे पर दया आ गई। वह

तेजी से घर गया। माँ कय सब ुक छ बताया। माँ ने ब ढे क शलए मीठे आम शदए और एक लयटा पानी भी शदया।

राजू ने जाकर बूढ़े को दोनो चीजे दीं। बुढ़े ने पहले

एक आम खाया फिर पानी पिया। बूढ़े को आराम

पहुँचा। उसने राजू को खूब दुआएँ दीं। राजू खुश होता हुआ अपने घर लौटा। वह सोच

रहा था कि आज मैंने एक अच्छा काम किया।

Mr. Tahir Shakil Ansari (B.COM CA)

आरजू इतनी बस...

आरजू इतनी बस निकल जाए आलम-ए-बेकसी ये ढल जाए। आग से खेल छोड दो वरना ये चमन ही कहीं न ल जाए। अपनी औकात में रहो हर पल जाने कब आफताब ढल जाए। कैसा माहौल है परेशान ये बचके कातिल सदा निकल जाए। नूर ही नूर दे हर दिल में जिस गली में मेरी गजल जाए।

Mohammed Owais (BBA)

नैतिक शिक्षा

हमारे छात्रों में नैतिक मूल्यों का संक्रमण करना न केवल आवश्यक हे बल्कि अनिवार्य है। हमारी संस्कृति नैतिक मूल्यों के लिए विश्व में विख्यात है। भारतीय संस्कृति ने भोग से त्याग को, दुनियाँ से आखिरत को, स्वार्थ से सेवा को तथा विरोध से मेल और समन्वय को टिधक महत्व दिया है। हमारा एकात्म अखंड एवं सामर्थ्यशाली भारत का सपना मूल्यों के संक्रमण एवं संवर्धन के फलस्वरूप ही साकार होगा।

एक ओर जीवनमूलय शिक्षा का आधार है तो दूसरी ओर शिक्षा जीवन मूल्यों को मूर्त रूप देती है। हमारे देश में प्राचीन समय से ऋशि-मुनियों से लेकर आधुनिक विचारक और शिक्षा-विशेषज्ञों तक सभी ने मूल्य शिक्षा का महत्व प्रतिपादित किया है। शिक्षा समाज परिवर्तन का एक प्रभावशाली साधन हे, माध्यम है तथा पाठशाला स्वस्थ समाज निर्माण करने का सूर्ति स्थान।

सत्य, धर्म, प्रेम, आत्मसन्मान नम्रता आदि जीवन मूल्यों के आधार पर तो स्कृति का वट वृक्ष खडा है। समाज का मूल्यहीन होना सबसे बडी चिंता का विष्य है। अगर समस्या मानव निर्मित है तो उसका समाधान

मानव ही को निकालना होगा। सबसे बडी चिंता का विषय है। अगर समस्या मानव निर्मित है तो उसका समाधान मानव ही को निकालना होगा। यह दायित्व, संस्कार धन का दान करनेवाली पाठशाला पर आता है। शिक्षा से यदि सुसंस्कार प्राप्त न हो तो वह शिक्षा निरर्थक है।

महात्मा गांधी के अनुसार....

"शिक्षा का उद्देश्य ही चरित्र निर्माण है। विदयार्थियों को प्रेरित करना है किवे स्वयं गुणवान बनकर अपने गुणों, क्षमताओं, कुशलताओं एवं ज्ञान का उपयोग समाज हित में करें। सर्वसाधारण नता में नैतिक मूल्यों की शिक्षा द्वारा प्रतिशोध की भावना, धार्मिक उन्माद, हिंसावृत्ति, अंधविश्वास जैसी भयंकर बुराइयाँ नष्ट करना है।

अध्यापन के समय विषय के माध्यम से विदयार्थियों को संस्कारित करना है। मूल्य शिक्षा में शिक्षक की भूमिका महत्वपूर्ण होती है। बालकों का मन अपरिपक,संस्कारक्षम तथा अनुकरणप्रिय होता है। शिक्षक अपने स्वानुशासन, नियमितता तथा सद्वर्तन का आदर्श ध्वदयार्थियों के समक्ष रखें। मूल्य संस्कार केवल शब्दबद्ध या वर्णनात्मक न होकर "कृतियुक्त" होना चाहिए।

Alima Ansari (BBA)

विश्व में सबसे बडा

- १) विश्व का सबसे बड़ा महल वेटकन सिटी (इटली)
- २) विश्व की सबसे बडी घडी बिगबेन (लंदन)
- 3) विश्व की सबसे लंबी नदी नील नदी लंबाई ६४३७ किमी
- ४) विश्व की सबसे ऊँची चोटी माउंट एवरेस्ट भारत
- ५) विश्व की सबसे बड़ा बैंक बैंक ऑफ अमेरिका
- ६) विश्व की सबसे बड़ी लाइब्रेरी लेनिन लाइब्रेरी (रूस)
- ७) विश्व का सबसे बड़ा संग्रहालय एलबर्ट संग्रहालय (लंदन)
- ८) विश्व की सबसे ऊँची इमारत सिल्वर टावर (अमेरिका)
- ९) विश्व का सबसे बड़ा घंटा मास्को का घंटा (रूस)

Mr. Uzair Ahmed (BBA)

तिश्व में सबसे बड़Τ

- १) शवश्व का सबसे बड़ा महल वेटकन शसटी (इटली)
- २) शवश्व की सबसे बडी घडी शबगबेन (लंदन)
- 3) शवश्व की सबसे लंबी नदी नील नदी लंबाई ६४३७ शकमी
- ४) शवश्व की सबसे ऊँची चयटी माउंट एवरे स्ट भारत
- ५) शवश्व की सबसे बड़ा बैंक बैंक ऑं अमेररका
- ६) शवश्व की सबसे बडी लाइब्रेरी लेशनन लाइब्रेरी (रूस)
- ७) शवश्व का सबसे बडा संग्रहालय एलबटय संग्रहालय (लंदन)
- ८) शवश्व की सबसे ऊँची इमारत शसल्वर टावर (अमेररका)
- ९) शवश्व का सबसे बड़ा घंटा मास्कय का घंटा (रूस)

Mr. Yahya Patel (BBA)

समय का सदुपयोग

समय बहुत कीमती होता है। एक बार गया हुआ समय फिर वापस नहीं आता। इसलिए समय को व्यर्थ नहीं गँवाना चाहिए। लोग समय का सही उपयोग करते है, उन्हें ही सफलता मिलती है। उन्हें कभी अफसोस नही करना पडता।

कुछ लोग समय का उपयोग नहीं समणते। ऐसे लोगों का कोई काम समय पर नही होता। वे जागने के समय सोते है और सोते समय जागते है। नींद से जग भी गए, तो घंटो बिस्तर मे पड़े रहते हैं। गपशप के बाद इनके पास जो समय बचता है, उसे ये दूसरों की निंदा करने मे बर्बाद कर देते है। इसके बाद किसी काम के लिए उनके पास समय ही नही बचता।

समय का सदुपयोग करने का मतलब है जीवन को सार्थक बनाना। यह तभी संभव हो सकता है, जब हम समय के पाबंद हो। अपने हर काम को निश्चित समय पर करें। अध्ययन के समय अध्ययन करें. व्यायामक के समय को बाँट कर काम करने से

हर काम समय पर और आसानी से हो सकता है। कोई काम बोझ जैसा नहीं लगता।

हमारे महापुरूशों ने समय के सदुपयोग को बहुत महत्व दिया है। गांधी, नेहरू, तिलक आदि ने हमेशा समय का सदुपयोग किया। ज्ञान, कुशलता, संपत्ती आदि की प्राप्ति समय का सदुपयोग करने से ही होती है। गया हुआ धन वापस मिल सकता है, पर एक बार जो समय बीत जाता है, वह कभी वापस नहीं आता। धन देकर भी समय को नही खरीदा जा सकता। इसलिए समय को दुर्लभ संपत्ती माना गया है। उसका सदुपयोग करने में ही बुद्धीमानी है।

विज्ञान के चमत्कार आज का युग विज्ञान का युग है। विज्ञान ने जीवन के प्रत्येक क्षेत्र मे चमत्कारपूर्ण आविष्कार किए है। विज्ञान ने मानव के कई सपनों को साकार कर दिया है। विज्ञान ने हमारी यात्राओं को सरल और सुखद बना दिया है। रेलगाड़ी, बिजली से चलनेवाली गाड़ियाँ, मोटर, बस, जलयान, वायुयान आदि के द्वारा आज हम बहुत कम समय मे लंबी दूरी चैन से तय कर सकते है।

यातायात के आधुनिक साधनों से विज्ञान की सहायाता से मनुष्य चौद की यात्रा भी कर चुका है। टेलिफोन, रेडियोंख टी. व्ही आदि समाचार प्रसारण के अद्भूत साधन विज्ञान की ही देन हैं। बिजली का आविष्कार विज्ञान की एक बहुत बड़ी सिद्धी है। मनुष्य के

घरेलू और व्यावहारिक जीवन में बिली के साधनों का काफी उपयोग होता है।चिकित्सा और कृषि के क्षेत्रों में विज्ञान के चमत्कारों ने महान परिवर्तन ला दिया है। तरह-तरह की औषधियाँ, शास्त्रिकया की नई-नई तरीको से एक्स-रे द्वारा शरीर के भीतरी भागों की लान- बीन, प्लास्टिक सर्जरी आदि विज्ञान की देन है। विज्ञान की हायता से आज मनुष्य ने टी.बी. और कॅन्सर जैसे असाध्य रोगों पर भी काबू पा लिया है नए-नए यंत्र और नइ-नई खादों का आविष्कार करके विज्ञान के कृषिक्षेत्र मे भी कांति कर दी है। विज्ञान ने कृषि उत्पादन की वृद्धी मे काफी सहायता पहुँचाई है। मनोरंजन के क्षेत्र मे तो विज्ञान ने तहलका मचा दिया है। सिनेमा ने सबका दिल जीत लिया है। टेलीविजन आनंद का खजाना लुटाता रहता है, किंतु विज्ञान के चमत्कारों में वे भीषण अस्त्र-शस्त्र भी शामिल है। जो संपूर्ण मानवजाति के लिए खतरा बन गए है।

सचमुच, विज्ञान के चमत्कार अद्भुत है। उनके सही उपयोग से ही मनुष्य का जीवन सुखी और समृद्ध बन सकता है।

Mr. Sumayian Khan(BBA)

"हसून हसून"

रेल्वे प्रवासात एक पुढारी तावातावाने बोलत होता. समोरचा माणूस कंटाळला होता. पण त्याची त्या पुढाऱ्याला पर्वा नव्हती तो बोलतच होता. साम्राज्यवाद, पुंजीवाद, साम्यवाद असे सांगत आपला प्रवास समाजवादाकडे झाला पाहिजे.

पुढाऱ्याचे हे वाक्य ऐकताच प्रवासी म्हणाला, "अहो पण मला इतर कोणत्या नाही तर अलाहाबादला जायचे आहे."

रात्री स्वयंपाक घरातं भांडी कुंडी चोरून पोत्यात भरतांना विमलाबाईंनी चोरास रंगेहात पकडले. "थांब तुला पोलीसांच्याच ताब्यात देते भांडी चोरून नेताना तुला ला नाही वाटत?" चोरावर त्या ओरडल्या. तेव्हा चोर शांतपणे म्हणाला, "हे पहा, तुमची भांडी मी चोरल म्हणून मला शिक्षा झाली तर तुमचे काय होईल?"

"तुमच्याकडे असलेल्या निम्म्या भांडयावर शेजारच्या काकूंचे नाव आहे!" चोराने उलटा दम दिला.

Mr. Tahir Shakil Ansari (BCOM CA)

चिंता भविष्याची (मराठी लेख)

७ जून पासुन पावसाळा सुरू झाला आणि सर्वांना पवसाची चाहूल लागली. जून महिना सुरू झाल्याबरोबर चिमुकल्यांनाही शाळेची सुगबुगाहट लगली. सर्व दुकानात नवीन बस्त्यांची, वहया पुस्तकांची गर्दी झाली. शेतातल्या कामाच्या रेचेलीबरोबर इकडे शाळेतही रेलचेल वाढली.

पाऊस सुरू झाला पेरणी झाली शेतकऱ्यांना पिकांची काळजी वाटू लागली. तसेच मात्यापित्यांना आपल्या चिमुकल्यांच्या भविष्याची काळजी वाटू लागली. काहींनी पर्यावरणाची चिंता म्हणून म्हणा किंवा प्रसिद्धीसाठी म्हणा झाडे लावली व पर्यावरा दिवस

साजरा केला. पण लावलेली झाडे जगली किती याची चिंता कोणी करत नाही. त्याचप्रमाणे शाळेत येणारी किती मुलं जीवनात सफल होतील. प्रसिद्धीसाठी वर्तमानपत्रातुन फोटो झळकावण्यासाठी झाडे लावणारे जशे अनेक आहेत. त्याचप्रमाणे समाजसेवेच्या नावावर विद्यार्थ्यांच्या प्रयत्न न करणाऱ्या शिक्षण संस्था सुद्धा पुष्कळ आहेत.

अशा किती संस्था खऱ्या अर्थाने विदयार्थ्यांच्या पर्यायाने समााच्या हिताकरिता लोकांना फायदा होत आहे. फायदा होता किंवा नाही किती लोकांच्या भविष्याची स्वप्ने साकार झाली कि, फक्त चलकांची आणि त्यांच्या नातेवाइकांचीच पोट भरत आहे.

गेल्या पंचेविस-तीस वर्षापासून "झाडे लावा" ही घोषणा दुमदुमत आहे. जर मागील पंचेवीस-तीस वर्षापासून लावली झाडे जगली असती तर सर्वांकडे 'दंडकारण्य' झाले असते. त्याचप्रमाणे जर आमच्या शिक्षण संस्थांचा उद्देश फक्त शिक्षणाचा प्रसार असता तर सर्वलोक मागील पन्नास वर्षात साक्षर झाले असते,

नव्हे त्यांना शिक्षणाचा अर्थ आणि महत्त्व कळले असते. पण आज आम्ही बघतो स्वातंत्र्य मिळून ६५ वर्षे झाली तरी आमच्या इथल्या ग्रॅजुएट विदयार्थ्याला देखील एक

अर्ज धड लिहीता येत नाही त्याला शिक्षणामागचा उद्देश आणि फायदे कळत नाही. मग आम्ही त्याला कशाचे शिक्षण देत आहोत? याचा विचार आम्हाला केलाच पाहिजे.

ज्या भागा आमची शाळा आहे त्या भागाच्या भयाकरिता त्यांच्या शिक्षणाकरिता जर आम्ही शिक्षण संस्था काढली. तर मग त्यांचे अजून भल का झाले नाही? तेथील लोक अजुनही निरक्षर का? याचा अर्थअसा की आम्ही ज्या हेतूने शाळा काढली तो हेतु कुठेतरी मागे पडला किंवा आम्ही फकत आपले पोट भरण्याकरिता अशा संस्था काढल्या. फक्त 'झाडे लावा' ही घोषणा करून चालणार नाही तर 'झाडे लावा' बरोबर 'झाडे जगवा' अशी घोशणा आम्हाला दिली पाहिजे.

आम्ही पाहिलेले दिव्य स्वप्न साकार झाले पाहिजे म्हणून आमही अविरत निष्कपट मनाने प्रयत्न केले पहिजे ज्याप्रमाणे लावेली झाडे जगली पाहिजे असे आम्ही मानतो त्याचप्रमाणे भविष्य घडतात की नाही याकडे आम्हाला लक्ष ठेवायलाच हवे आणि ते

घडिवतांना प्रसंगी आपल्या हिताला तडे जात असेल तर त्यासाठी मागे सुद्धा पहायला नको. ज्याप्रमाणे पर्यावरण दिन साजरा करतांना शेतात बी पेरतांना जे जगले पाहिजे याची काळजी आम्ही घेतो त्याचप्रमाणे मुलांना प्रवेश देतांना त्यांचे भविष्य घडले पाहिजे याची काळजी आम्ही घेतलीच पाहिजे. "झाडे लावा" या बरोबरच "झाडे जगवा" अशी घोषणा दयावी लागेल त्याचप्रमाणे "शिका आणि भविष्य घडवा" असेही आम्हाला म्हणावेच लागेल. खरेच विदयार्थ्यांचे (मुलांचे) भविष्य घडत आहे की नाही याकडे जातीने लक्ष दयावेच लागेल तरच आमचा सद्हेतू पूर्ण होईल आणि विदयार्थ्याच्या विकासाबरोबर पर्यायाने समााचा व शिक्षण संस्थेचा सुद्धा विकास होईल. हीच एका निसर्ग प्रेमीची, शिक्षण प्रेमीची अपेक्षा.

Ms. Sarosh Khan (BBA)

शिक्षकाचे कर्तव्य/उत्तम शिक्षक (मराठी लेख)

शिकविणे ही ज्ञानदानाची स्वातंत्र्य अशी प्रक्रिया नसून विदयार्थ्यांबरोबर आपणही शिकणे याचेच प्रयोजन रूप म्हणजे 'शिकविणे' होय. अर्थात 'शिकविणे' ही प्रदानक्रिया नसून ती आदानप्रक्रियाच आहे.

ज्याप्रमाणे रंगाची जाणीव असल्याशिवाय उत्तम चित्रकार होऊ शकत नाही, स्वरांची जाणीव असल्याशिवाय चांगला गायक होऊ शकत नाही, त्याचप्रमाणे आजन्म विदयार्थी असल्याशिवाय उत्तम शिक्षक होऊ शकत नाही.

आज शिक्षकाला स्वतःच्या आत्मपरिक्षणाची गरज आहे. त्याचे वाचन, लेखन, चिंतन, मनन यसा सगळ्या गोष्टी दिवसेंदिवस कमी होत चालल्या आहे हे र तो मान्य करतो तर त्या दूर करण्याचा प्रामाणिक प्रयत्न का करत नाही? हा प्रश्न त्याने स्वतःलाच विचारायला हवा !आपल्याला आपल्या तासिकांशिवाय उर्वरित वेळात करण्यासारखे काहीच नाही का? याचा शिक्षकाने गंभीरपणे विचार करायला हवा!

शिक्षकाला त्याची वैचारिक उंची वाढवावी लागेल. त्याचे संकुचित विचार, हेवेदावे बाजूला ठेवावे लागेल. त्याचे व्यक्तिमत्व चिंतनशील, विदयार्थीहित जोपासणारे, अभ्यासु अहंकाररहित करण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे.

असे जेव्हा होईल. तेव्हा, शिक्षकी पेश्याप्रती असलेली विदयार्थ्यांवर संaloon करण्याप्रती, समाजाप्रती असलेली बांधीलकी तो प्रत्यक्षात आणू शकेल. शिक्षकाची गुणवत्ता वाढली तर विदयार्थ्यांची आणि पर्यायाने समाजाचीही वाढेल आणि देशाचे व समस्त मानवजातीचे भले होईल.

ज्या शाळेत तो कार्यरत आहे तिथल्या विदयार्थ्यांमध्ये शिक्षणाची आवड निर्माण करणे व ती निर्माण करण्यासाठी विविध कार्यक्रम आयोजित करणे, चर्चा परिसंवाद घडवून आणणे अशा कित्येक गोष्टी त्याला करण्यासारख्या आहेत, नव्हे तो त्याच्या कर्तव्याचाच एक भाग आहे. विदयार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी प्रयत्न करणे हे शिक्षकाचे कर्तव्यच आहे. जर शिक्षकाचे आपले कर्तव्य चांगल्यारितीने पार पाडले तर पूर्वदिव्य ज्यांचे, त्यांना रम्य भावीकाळ ही काव्यपंक्ती त्याच्या विदयार्थ्यांच्या बाबतीत तो सार्थक ठरवू शकेल असा मला ठाम विश्वास आहे.

Ms. Afsha jabin Sheikh (B.COM CA)

शिक्षणाची साधना

शिक्षण ही शिक्षक व विद्यार्थी यांनी मिळून करावयाची साधना आहे. दो होटि एक बोलणे। दोहि चरणिं एक चालणे अशी ही साधना आहे. शिक्षण व विदयार्थी यांच्यात कसलांही विरोध नसावा, पण आज एकप्रकारचा दूरीभाव त्यांच्यात मी अधिक प्रमाणात थ्दसून येतो. ही परिस्थिती अध्ययन व अध्यापनाला टनुकूल नाही.

शिक्षकाच्या अध्यापनाला योग्य तो प्रतिसाद विदयार्थ्याकडून मिळत नाही. शिक्षकाच्या अध्यापनाला योग्य तो प्रतिसाद देण्यासाठी त्याने मनाची बुद्धीची त्यारी ठेवली पाहिजे. शिक्षकाने वर्गात केलेले अध्यापन बऱ्याचशा विदयार्थ्याच्या डोक्यावरून जाते. ते या कानाने ऐकून त्या कानाने सोडून देतात. वर्गात काय चालते आहे, याकडे अनेकांचे लक्ष नसते. शिक्षकाचे न ऐकण्यासाठी अनेकांनी आपल्या मनाची दारे बंद केलेली टसतात. बहुध्वा त्यांना शिच्क्षकाच्या वर्गातील मार्गदर्शनापेक्षा "मार्गदर्शिकचा", "गुरूपेक्षा गुरूकिल्लीचाच अधिक भरवसा वाटत असावा म्हणून त्यांना वर्गातील अध्यापनाकडे लक्ष देण्याची टावश्यकता वाटत नसावी.

शळेत येणारे बहुसंख्य विद्यार्थी निरनिराळया परिस्थितीतून आलेले असतात. अनेकांच्या घरी शिक्षणाची परंपरा नसते. आर्थिक दुःस्थितीमुळे अभ्यासाला पुस्तके, पुरेशी जागा व योग्य वातावरण यांच्या अभाव असतो, पण या कारणांवर आस्था, चिकाटी,कश्ट करण्याची तयारी शिक्षणसंस्था व शासन यांच्याद्वारे दिल्या जाणऱ्या सोयींच्या मदतीने मात करता येते.शिक्षक व विद्यार्थी ही अध्यापनाची दोन टोके आहेत. जोपर्यंत या दोन्ही टोकांचे एका विशिष्ट पातळीवर 'साधारणीकरण' (एकीकरण) होत नाही तो पर्यंत अध्यापनाचा उद्देश सफल होऊ शकत नाही.

शिक्षकही हा केवळ विद्यार्थ्यांना शिकवणारा, घडवणारा नसून समााला घडवणारा, समाजाचा शिल्पकार आहे असे वाटायला हवे !

विद्यार्थ्यांना शिकवणे आणि घडवणे यात अंतर आहे. विदयार्थी घडविण्याच्या दृष्टीने विदयार्थीरूपी असलेल्या मातीला विविध प्रकारे आकार देऊन त्यांचा सर्वांगीण विकास करण्यासाठी त्यांना वर्गात नेमलेला अभ्यासक्रम शिकवण्यापासून, त्यांच्या जीवनाला आवश्यक असलेल्या मूल्यांची शिदोरी देण्याचे काम शिक्षकाला करावे लागते.

विदयार्थ्यांची कोवळी मने योग्य प्रयत्नांनी घडवली जाऊ शकतात त्यांच्यावर उमलत्या वयात हवे ते संस्कार केले जाऊ शकतात. जीवनातील विविध आव्हानांना निर्भयपणे समोर जाण्यासाठी त्यांचे व्यक्तित्व सिद्ध केले जाऊ शकते. त्यांच्यात सामाजिक बंधिलकीची जाणीव जामृत केली जाऊ शकते. यावर आपला विश्वास ठेवूनच अध्यापनाचे कार्य केले पहिजे. आजचा विदयार्थी अतिशय आत्मकेंद्रीत, वर्गात गैरहजर राहणारा, जबाबदारीची जाणीव नसलेला,

उनाड, विकारवश अन आततायी झाला आहे असं म्हणून आपण मोकळे होतो. पण बुद्धीबरोबर त्याच्या म्नाचाही विकास व्हावा, त्याचा सर्वांगीण विकास व्हावा टसे कोणते पद्धतशीर प्रयत्न आपण करत आहोत.

शिक्षकी व्यवसाय पत्करणऱ्या शिक्षकांनीही काही गोष्ट ध्यानात ठेवायला हव्या व्यवसायात पदार्पण केल्यानंतर काही तथ्ये पाळणे गरजेचे असते. त्यांना आपल्या व्यवसायाविषयी निष्ठा, प्रेम आणि आदर असावा. त्यांनी सतत, चिंतन, मनन करावे. आज आपण वर्गात काय शिकवणार आणि ते कसे शिकवणार यावर विचार करून पूर्ण तयारीनिशी शिक्षकाने वेळेवर वर्गात जाणे हे त्याच्या पेशाचे पहिले तत्व आहे. बेल झाल्यावर दहा मिनटे आपली वाट पाहून विदयार्थ्याने शिक्षक कक्षामध्ये बोलवायला येणे, त्यावर हो येतो म्हणून पुन्हा रेंगाळणे हा हलगर्जीपणा योग्य नाही.

शिक्षकाने विदयार्थ्यांच्या मनात विद्येविषयी आस्था निर्माण करावी. त्यांना वाचनाची गोडी लागेल, त्यांचा समजूतदारपणा वाढीला लागेल, सद्घारित्र्यची चाड त्यांच्या ठिकाणी उत्पन्न होईल यासाठी शिक्षकाने प्रयत्न केले

पाहिजे. हे काम नुसत्या उपदेशाने होणार नहीं त्याला आधि केले मग सांगितले पाहिजे.

अध्ययन ही केवळ एकतर्फी प्रक्रिया नाही शिक्षकाने बोलत राहावे व विदयार्थ्यांनी ऐकत राहावे. हे अध्ययन नव्हे अध्यापनात शिक्षक आणि विदयार्थी या दोघांचे सहकार्य साकार झाले पाहिजे. अशाप्रकारे शिक्षक व विदयार्थी यांचा समसमा संयोग झाला तरच शिक्षणाची साधना फलदायी ठरेल.

Mr. Uzair Ahmed (BBA)

वाईट कार्याचे फळ

मनुष्य जीवन जगत असतांना नेहमी हा विचार करतो की माझे या जगामध्ये कुणीही काही विघडवू शकत नाही. परंतु ही कल्पना चुकीची आहे. मनुष्य जगामध्ये से कार्य करतो तसे त्याचे फळ देखील त्याला मिळले.

परमेश्वराने दिवसाला रात्रीची, सुखाला दुःखाची, सत्याला असत्याची, चांगल्याला वाईटाची फुलांना काटयांची, स्वर्गाला नरकाची जोड दिलेली आहे.

म्हणण्याचा अर्थ असा प्रत्येक चांगल्या गोष्ट्रीला वाईट गोष्टींची जोड आहे. परंतु मानवाने या जगामध्ये आपल्या हातून जास्तीत जास्त चांगले कार्य केले तर जीवन सार्थक ठरेल.

एकदाची गोष्ट आहे कुळेतरी एक धोंडीबा नावांचा मनुष्य होता. तो फार गरीब होता पण मनाचा फार मोठा होता. त्याच्या दारावरून भीक मागणारा देखील रिकामा जात नव्हता येणाऱ्या जाणाऱ्यांचा तो फार आदर करत होता. परमेश्वराला त्यांचे हे कार्य फार आवडले आणि परमेश्वराने त्याला श्रीमंत बनवून दिले. मग काय? आता तो मनमोकळेपणाने दान धर्म करू लागला, त्याच्या दारासमोर गरीबांची भीड राहू ागली. या कार्यामुळे त्याचे नाव गावामध्ये गाजले. लोक त्यांचे गुणगान करू ज्ञाले. पण त्याचा भाऊ त्याचा वैरी होता तो आपल्या भावाला फार जळत होता. त्याचे सुख त्याला काही प्हावे ना तो याच विचारात राहायचा की भावाला ठार मारून त्याची सर्व संपत्ती कशी हस्तगत करता येईल.

त्याने मनाशी निश्चय केला की, भावाला ठिकाणावर लावल्याशिवाय तो विश्रांती देखील घेणार नाही. या नियतीने भावाला जेवायला बोलावले पण अनायसे ताटात माशी पडी मग त्याने ते ताट बाहेर फेकून दिलं. आजच्या या कार्यात तो सफल झाला नाही. पण त्याने आपल्या हरकती सोडल्या नाही. त्याने पुन्हा एक दिवस आपल्या भावाला जेवनाचं आमंत्रण दिलं. त्याचा भाऊ घास तोंडात टाकणार तितक्यात त्याचं पोट खूप दुखायला लागलं आणि त्यानं आपल्या वैरी भावाला घरी जाण्याची परवानगी मागितली त्यालाही त्याचा सोबत जाणे भाग होते. जेव्हा वैरी भाऊ घरी परत आला तेव्हा त्याने आपल्या नोकराला ज्या ताटात जेवणाचं ताट वाढायला सांगितले. नोकराने ज्या ताटात जहर मिसळून ठेवलं होतं तेच ताट वाढलं आणि जेवल्याबरोबर तो मरण पावला. तो आपल्या भावाला मारणार होता. परंतु स्वतः मेला. म्हणून म्हणतात ना जो दुसऱ्या करिता खडड़ा खणतो तोच त्यामध्ये जाऊन पडतो. "जसे कार्य तसे फळ" मनुश्याला आपल्या कर्माचे फळ जगामध्येच भोगावे लागतात.

Ms. Saniya israil Khan (B.COM CA)

नवे शैक्षणिक धोरण आणि अध्यापक शिक्षण

शिक्षण हे समाज परिवर्तनाचे प्रभावी साधन आहे. हे साधन जितके वास्तविक आणि प्रभावी, तितकीच यशस्विता, समाज आणि समाज परिरवर्तनाचे साधन शिक्षण या दोहोमधील अत्यंत महत्वाचा दुवा म्हणजे शिक्षण होय. आपले तरून व धडाडीचे पंतप्रधान राजीव गांधी यांनी शासनाची सुत्रे घेतल्या पासून देशातील

निरनिराळ्या समस्यांना सामोरे जावून त्या सोडविण्याचा तुल्य कार्यक्रम त्यांनी हाती घेतला आहे या अंतर्गत सर्व प्रथम त्यांनी आपले लक्ष केंद्रित केले. बदलत्या परिस्थिती नुसार आता नव्या संदर्भानुसार शिक्षण विशयक नवीन धोरण आखल्या शिवाय भारताची भावी पिढी एकविसाव्या शकताची आव्हाने स्विकारण्यास सिद्ध होवू शकत नाही हे तयांनी पुरते जाणले आणि नवीन शैक्षणिक धोरण आखले.

शिक्षणाचा प्रक्रियेतील सर्वात महत्तवाचा घटक म्हणजे अध्यापक जीवनात आई आणि शिक्षणात अध्यापक यांची जागा कुणीच घेवू शकत नाही. शिक्षकाला संस्कार करायचे असतात आणि महणून या अजाण बालकावर संस्कार करणारी व्यक्ति कशी असावी हा प्रश्न राष्ट्रजीवनात अत्यंत महत्त्वाचा आहे कारण तोच राष्ट्राच्या भावी पिढीचा शिल्पकार असतो. नव्या शैक्षणिक धोरणात वरील बाबीचा अत्यंत सखोल आणि गंभीरतेने विचार करण्यात आला आहे ही आमच्या राष्ट्रजीवनात अत्यंत आनंदाची गोष्ट आहे.

अध्यापनाचे स्वरूप बदलल्या काळानुरूप फार बदलले आहे. अध्यापन हा व्यवसाय नसून ती समासेवा आहे.

आणि या वत्तीनेच योग्य ती सामाजिक व नैतिक मुल्ये जपून ही सेवा करावयाची आहे. हा आमचा सनातन दृष्टीकोन आहे प्राचीन काळी ऋशी, मुनी, आचार्य याच भावनेचे अध्यापनाचे कार्य करीत होते. त्यांचाच उज्वल वारसा आम्हाला शिक्षण क्षेत्रात टिकवुन ठेवायचा आहे. किंबहना त्यांच्यापेक्षाही अधिक प्रभावी आम्हाला अध्यापनाचे कार्य क्रावयाचे आहे कारण आज भारत आधुनिकता व तांत्रिक विकासाचे उंबरठ्यावर आहे करिता बढलत्या काळानुसार हा दृष्टीकोण स्विकारून आम्हाला अध्यापनाचे कार्य करावयाचे आहे. शिक्षणात आज नवीन तंत्र विज्ञानाचा वापर गर्दी अटळ आहे. शिक्षण आज वर्गाच्या खोलीच्या बाहेर निघाले आहे. आणि सर्व बाबींचा विचार नव्या शैक्षणिक धोरणात करण्यात आला आहे.

अध्यापकाचे अध्यापनाचे क्षेत्र आज विशाल झाले आहे. त्याला आपली भुमिका वर्गखोल्या, खोल्यांच्या बाहेर, आवारातील समुदायात आणि समाात अत्यंत प्रभावीपणे।

नव्या धोरणात या सेवांतर्गत तसेच अध्यापक प्रशिक्षणाची दखल घेतली आहे अत्यंत आनंदाची बाब आहे.

या सोबतच अध्ययापकांनी आपल्या उज्वल परंपरेचा विसर न पडू देता आपली नैतिक जबाबदारी ओळखून आपले राष्ट्रीय कर्तव्य पार पाडणे अत्यंत आवश्यक आहे

सक्षम, सामर्थ्यवान, तंत्रचिवज्ञानाची आव्हाने स्विकारण्यास समर्थ, राष्ट्रप्रेमी राष्ट्राभिमानी व सिहष्णू भावी पिढी निर्माण करण्याकरिता आज अध्यापकांनी निर्धार करणे ही काळाची गरज आहे.

SARA NIGHAT [ASST. LECTURER]

GLIMPSES OF FRESHERS PARTY ORGANISED BY DIAMOND COLLEGE OF COMMERCE AND SCIENCE, JAFAR NAGAR, NAGPUR

STUDENTS OF NSS WING OF DIAMOND COLLEGE OF COMMERCE AND SCIENCE CONDUCTED PULSE POLIO CAMP AT QIDWAI HIGH SCHOOL, JAFAR NAGAR, NAGPUR

GLIMPSES OF ANNUAL SPORTS DAY CELEBRATED AT DIAMOND COLLEGE OF COMMERCE AND SCIENCE, JAFAR NAGAR, NAGPUR

SWACHH BHARAT ABHIYAN ORGAQNISED BY DIAMOND COLLEGE OF COMMERCE AND SCIENCE, JAFARNAGAR, NAGPUR

INTERNATIONAL YOGA DAY CELEBRATION AT DIAMOND COLLEGE OF COMMERCE AND SCIENCE ON 21st JUNE

INDUSTRIAL VISIT ORGANISED BY DIAMOND COLLEGE OF COMMERCE AND SCIENCE

GLIMPSES OF RALLY CONDUCTED ON THE OCASSION OF INDEPENDENE DAY CELEBRATION AT DIAMOND COLLEGE OF COMMERCE AND SCIENCE

GLIMPSES OF REPUBLIC DAY CLEBRATION AT DIAMOND COLLEGE OF COMMERCE AND SCIENCE

GLIMPSES OF INSPIRE INTERNSHIP CAMP ORGANISED BY DIAMOND COLLEGE OF COMMERCE AND SCIIENCE

TREE PLANTATION PROGRAMME ORGANISED AT DIAMOND COLLEGE OF COMMERCE AND SCIENCE

SEMINAR CONDUCTED AT DIAMOND COLLEGE OF COMMERCE AND SCIENCE